

Naziv originala:
CHILD OF GOD
CORMAC MCCARTHY

Copyright © 1973 Cormac McCarthy
Copyright © 2017 ovog izdanja Kontrast izdavaštvo

Za izdavača:
Vladimir Manigoda

Urednik:
Nađa Parandilović

Prevod:
Nikola Matić

Lektura i korektura:
Kontrast izdavaštvo

Grafičko oblikovanje:
Jelena Lugonja

Tiraž:
500

Štampa:
Kontrast štampa

Izdavač:
Kontrast, Beograd
Klaonička 2, Zemun
e-mail: jakkontrast@gmail.com
kontrastizdavastvo.com
facebook.com/KontrastIzdavastvo
www.glif.rs

Detē boŹije

KORMAK MAKARTI

Preveo: Nikola Matić

KONTRAST
Beograd, 2017.

KRETALI SU SE KAO VAŠARSKA POVORKA, uz jendeke obrasle bordačem i preko brda na jutarnjem suncu, kamionet se tresao i ljuljao u brazdama, muzičari na zadnjoj platformi su se klackali u stolicama i štimovali instrumente, debeli čovek sa gitarom se kezio, gestikulirao ostalima u kolima iza i saginjao se kako bi dao osnovnu notu violinisti koji je okretao čiviju i osluškiavao izbornog lica. Prošli su ispod stabala jabuke u cvatu i pored vajata isprskanog narandžastim blatom, pregazili rukavac i došli u vidokrug ostarele kuće sa fasadom od dasaka, koja je stajala u plavoj senci planinskog zida. Malo dalje od nje bio je ambar. Jedan od ljudi na pikapu lupio je par puta pesnicom po krovu kabine i automobil se zaustavio. Kola i kamioneti su se probijali kroz korov u dvorištu; ljudi u njima bili su u pokretu.

Neko posmatra kako sve ovo izbija iz inače nemog pastoralnog jutra – na vratima ambara je čovek. Sitan je, neobrijan, neokupan. Sapeto gnevan, šeta po rasutom senu, među prašinom i širokim snopovima svetlosti. Saksonske i keltske krvi. Božije dete, možda u mnogome slično vama. Ose proleću kroz lestvičastu svetlost koja se probija između dasaka ambara u nizu treptaja, zlatne i drhtave između crnog i crnog, poput svitaca u zbijenoj pomračini iznad. Čovek stoji razmaknutih nogu; u tamnom hu-

musu je napravio tamniju baru u kojoj se muti bleđa pena sa komadima slame. Dok zakopčava farmerke, kreće se pored zida ambara; leđa su mu tanko izbrazdana svetlošću – sitna smetnja koja treperi pred očima okrenutim ka zidu.

Stoji na prednjim vratima ambara i trepće. Iza njega, sa krovnice grede visi konopac. Njegova vilica, prekrivena retkim dlakama, grči se i opušta kao da žvaće, ali on ne žvaće. Oči su mu skoro zatvorene zbog svetlosti, i kroz tanke kapke išarane sitnim venama može se videti da mu se očne jabučice pomeraju, posmatraju. Čoveka u plavom odelu kako na platformi kamioneta pokazuje nešto rukama. Štand sa limunadom kako biva postavljen. Muzičare kako kreću da sviraju plesnu kantri numeru, i dvorište kako se polako puni ljudima, i zvučnik iz koga su se začuli prvi štucaji.

Ajde sad da se svi skupite ovde i da se upišete za besplatne srebrne dolare. Evo, ovde. Taaako. Kako ste, mlada damo? Dobro, dobro. Jašta. Ajde sad. Džesi? Jes uzeo...? U redu. Džes i svi tamo su otvorili kuću za ko oće da vidi unutra. Sve je u redu. Saće da bude muzike za koji minut i oćemo da se svi lepo upišu pre nego što krene izvlačenje. Gospodne? Šta kažete? Jašta, gospodne, tako je. Svi, tako je, prvo ćemo da licitiramo za parcele, pa će posle da bude prilike da se da ponuda i za celo. Sad su sa obe strane puta, lepo ide preko potoka, skroz tamo do one velike šume onde sa druge strane. Jašta. Odma ćemo time da se pozabavimo.

Klanja se, pokazuje, osmehuje. U jednoj ruci mu je mikrofon. Među borovima na grebenu zvuk aukcionarevog glasa odzvanjao je šuplje, nepotrebno. Iluzija višeglasja, utvarni hor među starim ruševinama.

Sad, to tamo, to je dobra šuma. Jako dobra šuma. Posećena je pre nekih petnes-dvaes godina, pa možda još nije nešto visoka, ali slušaj. Dok ti ovde dole ležiš u krevetu, ta šuma tamo raste. Jašta. Iskreno vam kažem. Ovo ovde imanje vam nudi finu

budućnost. Ništa goru nego bilo koje drugo bilo gde u ovoj dolini. Možda čak i bolju. Prijatelji, nema kraja prilikama koje vam imanje kao ovo može pružiti. Ja bi ga kupio za sebe, da mi je ostalo para. Verujem da svi znate da mi je u nekretninama svaka para koju imam, i da je svaka koju sam zaradio bila od nekretnina. Da imam milion dolara, svaki bi cent u roku od devedeset dana investiro u nekretnine. I svi vi to znate. Para može samo da raste. Jedan ovakav komad zemlje, iskreno verujem, može vam dati zaradu od deset posto. Možda i više. Možda će da bude i do dvaes posto. To što imate pare tamo u banci, neće vam se tolko isplatiti, i to dobro znate. Od imanja ne postoji sigurnija investicija. Zemlja. Svi znate da za dolar ne možete da dobijete ono što ste mogli nekad. Dolar za godinu dana možda neće vredeti ni pedes centi. Svi to znate. Ali nekretnine samo rastu, rastu, rastu.

Prijatelji, pre šes godina kada je moj ujak kupio od Pratera plac, svi oni su pokušavali da ga od toga odgovore. Dao je devetnes i po za tu farmu. Reko je znam šta radim. Svi znate šta je tamo bilo. Jašta. Prodo je za tries osam iljada. Jedan ovakav komad zemlje... E pa sad, treba malo da se sredi. Nije u najboljem stanju. Nije. Ali, prijatelji, vi možete da dobijete duplo više para. Nekretnina, posebno u ovoj dolini, je najsigurnija investicija koju možete da napravite. Sigurna ko dolar. I to vam najiskrenije govorim.

U borovima glasovi su pojali izgublenu jekteniju. Onda su prestali. Žamor se proširio kroz gomilu. Aukcionar je predao mikrofona drugom čoveku. Ovaj je rekao: Viči šerifa onde, Si Bi.

Aukcionar mu je odmahnuo rukom i sagnuo se prema čoveku koji je stajao pred njim. Sitan čovek, neobrijan, koji je sada držao pušku.

Ša oćeš, Lestere?

Kazo sam ti. Oću da se prokleta tornjaš sa mog imanja. I vodi ove budale sasobom.

Pazi kako pričaš, Lestere. Imamo dame u društvu.

Jebe se meni ko je u društvu.

Nije tvoje imanje.

Đavola nije.

Već su te jednom apsili zbog ovoga. Čini mi se da oćeš opet. Eno ga glavni šerif stoji onde.

Baš me briga de je glavni šerif. Oću da se svi vi džukci jebeno tornjate sa mog imanja. Čujete li?

Aukcionar je čučao na platformi kamioneta. Gledao je u svoje cipele, lenjo čeprknuo komad sasušenog blata u useku đona. Kada je ponovo podigao pogled ka čoveku sa puškom, osmeživao se. Rekao je: Lestere, ako se ne sabereš, ima da te strpaju u gumenu sobu.

Čovek je koraknuo unazad, sa puškom u jednoj ruci. Skoro da je čučnuo; drugu ruku je držao raširenih prstiju prema gomili, kao da pokušava da ih zadrži. Siđi sa tih kola, prosiktao je.

Čovek na kamionetu je pljunuo i zaškiljio se u njega. Štas mislio da radiš, Lestere, da me upucaš? Nisam ti ja oduzeo imanje. Opština je. Mene su samo angažovali kao aukcionara.

Siđi sa kola.

Iza njega, muzičari su izgledali kao slike na porcelanu iz starijske vašarske streljane.

Lud je, Si Bi.

Si Bi je rekao: Ako oćeš da me upucaš, Lestere, upucaj me tu gde sam. Nigde se ja ne mrdam zbog tebe.

Lester Balard nikad posle toga nije mogo da drži glavu kako treba. Mora da mu je to pokarabasalo vrat na ovaj ili onaj način. Nisam vido kako ga je Baster udario, ali sam ga vido kako leži na zemlji. Ja sam bio sa šerifom. On je ležo prostrt na zemlji, gledajući na gore prema nama, ukrštenih očiju i sa užasnom čvorugom na glavi. Samo je ležo i krvario iz ušiju. Baster je i dalje stajo nad njim i držo sekiru. Odvezli su ga opštinskim kolima, i Si Bi je nastavio sa aukcijom kao da se ništa nije ni desilo, ali je ipak reko da je sve to izazvalo da neki ljudi ne licitiraju, koji bi inače teli, što je možda i bila Lesterova namera, ne znam. Džon Grir je tamo iz okruga Grendžer. Nije da kažem nešto protiv njega, ali jeste.

Kada je Balard naišao, Fred Kirbi je čučao u dvorištu pored česme, tamo gde bi uvek i bio. Balard je stajao na putu i gledao ka njemu; rekao je: Ej, Fred.

Kirbi je podigao ruku i klimnuo. Uđi, Lestere, rekao je.

Balard je došao do podnožja strmine i pogledao na gore ka mestu na kome je Kirbi sedeo. Rekao je: Imaš li nekog viskija?

Možda i imam.

Ajde mi daj jednu teglu.

Kirbi je ustao. Balard je rekao: Moću da ti platim sledeće nedelje. Kirbi je ponovo čučnuo.

Moću sutra da ti platim, rekao je Balard.

Kirbi je okrenuo glavu, uhvatio nos palcem i kažiprstom i kinuo grudvu žutih slina na travu i obrisao prste o koleno farmerki. Pogledao je preko polja. Ne mere, Lestere, rekao je.

Balard se blago osvrnuo da vidi u šta je Kirbi gledao, ali tamo nije bilo ničega osim istih planina kao i uvek. Pomerio se u mestu i gurnuo ruku u džep. Oš da se menjamo? - rekao je.

Možda. Šta imaš?

Imam ovaj ovde perorez.

Daj da vidim.

Balard je rasklopio nož i bacio ga uzbrdo ka Kirbiju. Nož se zabio u zemlju pored njegove cipele. Kirbi ga je neko vreme samo gledao, a onda ga je dohvatio, obrisao oštricu o koleno i pogledao ime na njoj. Sklopio ga je i ponovo rasklopio i njime izbrijao tanku tračicu đona. U redu, rekao je.

Ustao je i stavio nož u džep i uputio se preko puta ka potoku.

Balard ga je posmatrao kako pretražuje uz ivicu polja, šuti-rajući žbunje i busenje orlovih noktiju. Osvrnuo se jednom ili dvaput. Balard je gledao prema plavim brdima u daljini.

Posle nekog vremena, Kirbi se vratio, ali nije imao viski sa sobom. Pružio je Balardu njegov nož. Ne mogu da nađem, rekao je.

Nemoš da ga nađeš?

Ne.

U pizdu materinu.

Još ću malo da potražim posle. Mislim da sam bio pijan kad sam ga sakrio.

Pa des ga sakrio?

Ne znam. Mislio sam da ću odma da ga nađem, ali izgleda da ga nisam stavio de sam mislio da je.

Pa jebemu.

Ako ne mogu da ga nađem, nabaviću još.

Balard je stavio perorez u džep, okrenuo se i otišao uz put.

Sve što je ostalo od poljskog WC-a bilo je par natrulih komada daske obraslih tamnozelenom mahovinom, koji su izlomljeni ležali u plitkoj rupi na čijem dnu su rasli ogromni mutirani korovi. Balard je prošao pored i otišao iza ambara, gde je nogama raščistio busenje tatule i beladone, čučnuo i posrao se. Ptica je pevala među usijanom i prašnjavom paprati. Ptica je poletela. Obrisao se štapom, ustao i navukao pantalone. Zelene muve su se već pentrale po njegovom tamnom i grudvastom izmetu. Zakopčao je pantalone i vratio se u kuću.

Kuća je imala dve sobe. Svaka soba po dva prozora. Sa zadnje strane bio je zid od isprepletanog korova, visok koliko i streha. Sa prednje se nalazio trem i još korova. Sa drumu, udaljenog nekih četrsto metara, putnici su videli samo sivi krov od šindre i dimnjak, ništa više. Balard je utabao stazu kroz korov do zadnjih vrata. Gnezdo stršljenova je visilo u ćošku trema i Balard ga je oboario. Stršljenovi su izašli jedan po jedan i odleteli. Balard je ušao unutra i parčetom kartona počistio pod. Počistio je stare novine, počistio je osušene brabonjke lisica i oposuma, i počistio je grudvice ciglastog blata, koje je sa crnim čaurama od lutaka insekata palo sa daščanog plafona. Zatvorio je prozor. Jedino preostalo staklo je bešumno skliznulo sa suvog okvira i palo mu u ruke. Položio ga je na sims.

U kaminu se nalazila hrpa cigala i glinenog maltera. Polovina gvođenog žarača. Izbacio je cigle, raščistio malter i, kleknuvši na sve četiri, izvio vrat da pogleda uz dimnjak. U snopu krme-ljive svetlosti visio je pauk. Snažan zadah starog dima i zem-

lje. Zgužvao je novine, ubacio ih u ognjište i zapalio. Polako su gorele. Plamišći su pucketali i nagrivali obode i ivice. Novine su crnele i uvijale se i drhtale, a pauk se spustio o nit i ugnedzio se na pepelom prekrivenom tlu ognjišta.

U kasno popodne mali, tanki madrac sa isflekanom navlakom gazio je preko šipražja prema kući. Bio je presavijen preko glave i ramena Lestera Balarda, čije prigušene psovke na račun kupina i bodljikave loze niko nije čuo.

Kada je došao do kuće, bacio je madrac na pod. Oblašći prašine su se podigli, zakolutali se po uleglim podnim daskama i onda se slegli. Balard je podigao prednju stranu majice i obrisao znoj sa lica i temena. Izgledao je kao da je polulud.

Do večeri je rasporedio sve što je posedovao oko sebe po pustoj sobi i zapalio lampu; postavio ju je na sred poda i seo prekrštenih nogu pred nju. Ofinger od žice, na kome su bili naređani komadi krompira, držao je nad plamenom lampe. Kada su bili skoro pocrneli, skinuo ih je sa žice u tanjir, nožem nabo jedan, duvao u njega i onda zagrizao. Sedeo je otvorenih usta, uvlačeći i izbacujući vazduh, sa parčetom krompira položenim preko donjih zuba. Dok ga je žvakao, psovao je krompir što je vruć. U sredini je bio sirov i imao je ukus petroleja.

Kada je pojeo krompir, smotao je sebi cigaretu, zapalio je na kupu gasa koja je titrala nad ivicom cilindra lampe, i seo uvlačeći dim i puštajući ga da mu se izvija iz nosa i sa usana, lenjo tresući pepeo malim prstom u zavrnutu nogavicu. Rasprostro je novine koje je skupljao i počeo da mrmlja nad njima, sričući reči. Stare vesti o davno umrlim ljudima, zaboravljenim događajima, oglašali za lekovite tonike i prodaju stoke. Pušio je cigaretu dok nije postala samo oprljeni patrljak između njegovih prstiju, dok nije postala pepeo. Prigušio je lampu, slabašno narandžasto svetlo je tinjalo u dnu cilindra, zgulio je sa sebe majicu, pantalone, cokule

i ispružio se na madracu go, samo u čarapama. Lovci su počupali većinu dasaka sa unutrašnjih zidova za potpalu. Sa ragastola iznad prozora visio je deo stomaka i rep crne zmije. Balard se uspravio i upalio lampu. Ustao je, ispružio ruku i bocnuo prstom bledoplavi trbuh zmije. Ona je poskočila napred, tupo lupila o pod i potekla preko dasaka kao mastilo niz oluk, izletela je kroz vrata i nestala. Balard je ponovo seo na madrac, prigušio lampu i ispružio se. Čuo je kako kroz vrelu tišinu komarci zuje ka njemu. Ležao je i osluškivao. Posle nekog vremena okrenuo se na stomak. Nešto nakon toga ustao je i uzeo pušku koja je stajala pored kamina, položio je na pod duž madraca i ponovo legao. Bio je jako žedan. U noći je sanjao potoke ledene, crne planinske vode, dok je ležao na leđima, sa ustima otvorenim kao u mrtvaca.

Sećam se jedne stvari koju je jednom uradio. Zajedno smo odrasli u desetoj. U školi sam bio u višem razredu od njega. Izgubio je lopticu za bejzbol na putu koji se spušta nekuda kroz polje... bila je skroz dole u gomili trnja i svega i on je reko tom dečaku, tom Finiju, reko mu je da ode i da je nađe. Taj dečak, Fini, bio je nešto mlađi neg on. Reko mu, kazo je: Idi po tu lopticu. Fini nije teo. Lester mu je prišo i reko: Bolje da si otišo po tu lopticu. Fini je reko da nema nameru da to uradi i Lester mu je kazo još jednom, reko je: Ako sad ne odeš tamo dole i ne nađeš mi tu lopticu, ima da te odalamim preko usta. Taj Fini je bio uplašen, ali mu se suprotstavio, reko je da je nije on bacio tamo. On je tako stajao tu, eto tako. Balard je mogao da odustane. Vido je da dečko neće da uradi šta mu je tražio. Neko vreme je samo stajao, a onda ga je mlatno u lice. Krv je šiknula iz Finijevog nosa i on se srušio na put. Samo na minut, i onda je usto. Neko mu je dao maramicu i on ju je stavio pod nos. Bio se skroz natekao i krvario je. Samo je pogledao Lestera Balarda i otišo uz put. Osećao sam, osećao sam... ne znam šta je to bilo. Samo smo se jako loše osećali. Posle tog dana nikad nisam voleo Lestera Balarda. Nisam ga nešto voleo ni pre. Nikad on meni ništa nije uradio.

Balard je ležao u noćnoj vlazi dok mu je srce tuklo o zemlju. Posmatrao je parkirani auto kroz retke krive stabljike korova koje su rasle uz ivicu okretnice na Frog Mauntinu. U kolima se cigareta zažarila, a zatim ugasila, i posleponoćni di-džej je bezumnim brbljanjem komentarisao zavodeње koje se odvijalo na zadnjem sedištu. Limenka piva je zazvečala po šljunku. Ptica rugalica je prestala da peva.

Krupnim koracima i pognut, pritrčao je sa ivice puta – bio je samo senka koja je isplivala uz hladni i prašnjavi zadnji branik automobila. Disanje mu je bilo plitko, oči raširene, uši načuljene u želji da razazna glasove sa radija iz kola. Devojka je rekla Bobi. Onda je to rekla ponovo.

Balard je prislonio uvo o zadnje krilo. Automobil je počeo blago da se ljulja. Pridigao se i bacio pogled kroz ćošak prozora. Raširen par belih nogu obavijen oko senke tamnog inkubusa koji je zaskakao u delirijumu razbalavljene požude.

Čamuga, prošaptao je Balard.

O, Bobi, O, Bože, govorila je devojka.

Balard je, otkopčanih pantalona, poprskao branik.

Sranje, rekla je devojka.

Klecevih kolena, posmatrač je posmatrao. Ptica rugalica započela je ponovo.

Čamuga, rekao je Balard.

Ali nije bilo crno lice to koje se promolilo u prozoru, to lice koje je izgledalo tako ogromno tu iza stakla. Za trenutak su bili licem u lice, a onda se Balard bacio na zemlju. Srce mu je glasno lupalo. Muzika sa radija se prekinula uz tupo pucanje i nije ponovo krenula. Vrata od kola su se otvorila sa druge strane.

Balard – izgubljena i nevoljena majmunolika figura koja je odmicala preko okretnice u pravcu iz koga je i došla, preko blata i retkog šljunka i spljeskanih pivskih limenki i papira i trulećih kondoma.

I bolje ti je da bežiš, džukelo.

Glas se odbio od planine i vratio se izgubljen i lišen pretnje. A zatim nije bilo ničega sem tišine i opojnog cvata orlovnjaka u crnom vazduhu letnje noći. Kola su se upalila. Svetla su blesnula, napravila krug i otišla niz put.

Ne znam. Kažu da nakon što mu se tata ubio, da nikad posle nije bio čitav. Bilo je samo jedno dete. Majka je pobegla, ne znam ni gde ni s kim. Ja i Sesil Edwards smo ga skinuli. Mali je ušao u radnju i kazao nam to običnim glasom kao da nam je rekao da napolju pada kiša. Otišli smo tamo i ušli u ambar, i ja sam video kako mu noge vise. Samo smo presekli konopac, pustili ga da padne na zemlju. Isto kao da skidaš meso sa kuke. On je stajao tu i gledao, ništa nije kazao. Tad je imao devet, možda deset godina. Oči od matorog su se iskolačile, visile su na stabljikama kao u krabe, i jezik mu je bio crnji nego u kera. Ja sam pozeleo da ako neko već oće da se besi, da to uradi sa otrovom ili šta već, da ljudi ne moraju da vide ovakve stvari.

A ni on nije uopšte lepo izgledao kad je Grir bio sa njim gotov.

Ne. Ali meni ne smeta kad se pošteno prolije krv. Radije bi to da vidim nego kako su oči ispale i tako to.

Saću vam kažem šta je matori Grešam radio kad mu je žena umrla i koliko je bio lud. Sahranili su je tamo na Siksmajlu i pop je kazao koju reč i onda je pozvao Grešama, pito ga je da li on hoće da kaže nešto pre nego što nabacaju zemlju preko nje i matori Grešam je ustao, sve lepo sa šeširom u ruci. Ustao je i krenuo da peva utronjani bluz. Utrunjani bluz. Ne, ne znam ja kako idu reči, ali on je znao i otpevo ih je sve pre nego što je seo ponovo. Ali on po ludilu nije Lesteru Balardu ni do kolena.

Da su postojali tamniji predeli noći, on bi ih pronašao. Ležao je, prsti su mu bili zabodeni u uši, da zagluše nesnosno zrikavanje bezbrojnih crnih zrikavaca sa kojima je delio domaćinstvo u opustelom kućerku. Jedne noći, u polusnu, sa svog dušeka je čuo kako nešto protrčava kroz sobu i poput utvare izleće (video je to dok se mučno ispravljao) kroz otvoren prozor. Sedeo je gledajući za tim, ali šta god da je bilo, sada je nestalo. Čuo je razlajale lisičare koji su mučno zavijali i kevtali u agoniji dok su se približavali uz potok, uz dolinu. Preplavili su dvorište kuće, praveći paklenu vrevu pomešanu sa urlicima soprana i izlomljenim žbunjem. Balard je, stojeći go, video na najbleđoj mesečini kako se vrata od praga nagore polako ispunjavaju psima koji jauču. Za trenutak su samo stajali u pulsirajućem kadru nabijenom šarenim krznom, onda su se srušili i ispunili sobu; napravili su jedan krug, koji je bivao sve veće zapremine – pas na psu – a onda su izleteli kroz prozor – lavež na lavežu – noseći za sobom prvo prozorske pregrade, a onda i sam okvir, i ostavljajući golu i četvrtastu rupu u zidu, i zvonjavu u ušima. Dok je stajao tu i psovao, još dva psa su uletela kroz vrata. Šutnuo je jednog dok je prolazio i suzbio svoje gole prste na njegovu koščatu zadnjicu. Skakao je na jednoj nozi derući se kada je i poslednji pas ušao u sobu. Sručio se na njega i uhvatio ga za zadnju nogu. Ovaj je krenuo žalobno da zavija. Balard je slepo mlatio po njemu pesnicom – siloviti udarci poput bubnja, koji su odjekivali u skoro praznoj sobi među očajničkim psovkama i jaucima.